1893 - 1963

70-ий рік видання і служби своєму народові та правді

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
"SVOBODA", 81-83 GRAND ST.
JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-6740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-9337

РІК LXX. Ч. 176. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17-го ВЕРЕСНЯ 1963. 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 17, 1963 No. 176. VOL. LXX.

ЗГИНУЛО 6 ОСІБ В ЗАВОРУШЕННЯХ В БІРМІНҐГЕМІ

Бірмінґгем, Алабама. — 15-го вересня невикриті досі злочинці підклали бомбу під баптистську церкву, в якій відбувалася наука релігії негритянських дітей, і внаслідок того 4 дівчини були вбиті а кільканадцять поранених. Після того почалися в місті заворушення, в яких вбиті були два негритянські юнаки. Одного застрелив поліцист тоді, коли той негритянський юнак кидав камінням в білих хлопців, що їхали автом із бойовими прапорами конфедератів, а іншого 13-річного негра Вірджіла Вейда застрелив хтось під час їзди ровером. Губернатор Дж. Воллес назвав злочином підкладення бомби під церкву та визначив нагороду 5 000 долярів за викриття злочинця. Губернатор прислав до Бірмінґгему 300 стейтових поліцистів та змобілізував 500 вояків Крайової Ґвардії. Поліцисти допомогли міській поліції втримувати порядок в місті, а ґвардисти стояли в поготівлі в казармах. Провідник негротянського населення д-р Лютер Кінґ назвав губернатора Воллеса моральним спричинником того, що тепер діється в Бірмінґгемі. Під час експльозії в церкві [illegible] були поранені, між ними є діти й дорослі. Бомба вибухла після закінчення лекції на тему „Любов, яка прощає". Між вбитими дітьми є три дівчинки, доньки місцевих негритянських учителів. Обурені негри почали відплатну акцію. Вибухали пожежі в кількох місцях внаслідок підложення запальних матеріялів, почали горіти доми білих і чорних, які врятували відділи пожежної сторожі. Негритянські демонстранти атакували поліцію камінням, поліція для постраху стріляла понад голови демонстрантів. Федеральний Уряд негайно зареаґував на заворушення в Алабамі, висилаючи до Бірмінґгему 25-ох аґентів федерального Бюра Інвестиґацій, між якими є і фахівці від бомб. До Бірмінґгему виїхав асистент генер. прокуратора Бирк Маршалл разом із асистентом заступника головного прокуратора Джозефом Доленом. Маршалл має докладно інформувати про розвиток подій в Бірмінґгемі головного прокуратора та президента Кеннеді, який внаслідок подій в Алабамі прибув до столиці вже в неділю 15-го вересня, хоч мав залишитися до понеділка в Нюпорті, Ровд Айленд, де перебуває з дітьми його дружина.. Негритянський провідник о. д-р Кінґ прибув із Атланти в Джорджії до Бірмінґгему, щоб не допустити до заворушень та заспокоїти негритянське населення. Д-р Кінґ сказав, що негайно мусить діяти федеральний уряд, щоб не допустити да найжахливіших подій, які є можливі після того, що сталося в баптистській церкві в Бірмінґгемі. Це вже було 21 підкладення бомби під негритянські будинки в Бірмінґгемі, але в попередніх експльозіях були тільки 20 осіб поранені, а під час недільного вимуху були 4 вбиті та поранені.

70-річчя „Свободи" та акцидентова грамота УНСоюзу були предметом нарад Надгудсонської Союзової округи

Джерзі Сиτі. — В минулий четвер, 12 вересня ц.р., тут у приміщенні Українського Народного Дому відбулися організаційні збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Надгудсонської округи, яка обнімає 9 Відділів УНСоюзу з Джерзі Сиτі та 3 з Байону, зі загальним числом понад 2,000 членів. У зборах, якими керували голова округи А. Шаран та секретар М. Баран, взяли участь предсідники, секретарі і делеґати 9 Відділів. Делеґати Відділів склали звіти з праці своїх Відділів. Оживлену організаційну роботу виявили особливо чотири Відділи, а саме: 25 (секретарка М. Стецюк), 171 (секретарка С. Расн), 281 Відділу (секретар І. Довгань) та 287 (секретар Т. Литвинюк). Ці чотири Відділи визначилися особливо значним числом нових членів УНСоюзу, зорганізованих в цьому році. В дальшому ході нарад збори обговорили програму концерту і бенкету, який має відбутися в Народнім Домі в Джерзі Сиτі в неділю 13-го жовтня ц.р., при співучасті редакторів „Свободи" та письменників-гумористів М. Понеділка і І. Керницького. Голова концертового ювілейного комітету, секретар 380 Відділу в Байоні, М. Кормелюк, склав справоздання з діяльности свого комітету та подав програму ювілейного концерту. Бенкетом займається голова Окружного Комітету. А Шаран. Велику увагу віддали збори справі поширення нової акцидентової грамоти УНСоюзу. Про цю грамоту говорив гол. секретар УНСоюзу Я. Падох, який підмітив її виїмкові вартості. За кілька центів денно можна здобути забезпечення у висоті 5-10,000 дол. Постійне, прямо катастрофальне, збільшування випадків на американських шляхах, робить акцидентове забезпечення не тільки корисним, але конечним. Не слід забувати, що при всьому великому числі випадків на шляхах, становлять вони менше як третину нещасливих випадків вдома та коло половину випадків, які трапляються при праці. Приявні живо цікавилися цим родом забезпечення та висловили певність, що як члени їх Відділів так і не члени УНСоюзу скористають з цього нового корисного забезпечення.

В АМЕРИЦІ

● **Уряд Публічного Здоров'я** повідомляє, що в минулому році народилося в цій країні 4,167,362 дітей, найменше від 1955 року. На кожду тисячку громадян народилося 22.4 дитини, на 3.9 відсотка менше як в 1961-му році, коли на 1,000 населення народилося було 23.3 дитини. Минулорічний відсоток новонароджених дітей є найнижчий від 1945-го року.

● **Під час цьогорічного затьміння Сонця** бельгійський астрофізик д-р Франсуа Доссін, який працює тепер в цій країні, відкрив нову комету в сусідстві Сонця. Вона слабо світила на вкритому хлярами небі, і її видко було тільки деколи, тому немає її на всіх знимках Сонця, які д-р Доссін робив під час затьміння.

● **Рада Здоров'я,** складена з представників працедавців і затруднених в Ню Йорку, ствердила, що нюйоркський Відділ „Блю Шилд-у" не дає тих користей своїм членам, які мають забезпечені в „Блю Шилд-і" в інших місцевостях. Домагаються поліпшень в цій справі.

● **Голова ради директорів** Крайового Культурного Центру Роджер Л. Стівенс в Ню Йорку повідомив, що цього року плянується видати різдвяні картки з малюнками пані Кеннеді, Президентової дружини, і прибуток із продажу цих карток ішов би на цілі Культурного Центру. Центр збирає 30,000,000 дол. на будову приміщень для симфонії, театру й опери в Ню Йорку. Одна картка, намальована панею Кеннеді, представляє трьох мудрців на чорних верблюдах, а на задньому пляні є ясна зоря.

● **Батьки венесуельських п'ятернят** дістають численні подарунки з цілої країни. Батько цих п'ятернят є вже одружений втретє і половина його $70 тижневої платні йде на аліменти для двох попередніх жінок. І мати п'ятернят уже вдруге замужня. Це подружжя має тепер 19 дітей..

ЛЮБОВ БЛИЖНЬОГО ТА ЄДНІСТЬ ХРИСТИЯНСЬКИХ ЦЕРКОВ БУЛА ТЕМОЮ ЗНАМЕННОЇ ПРОПОВІДІ ВЛАДИКИ МСТИСЛАВА, АРХИЄПИСКОПА УПЦ В ЗДА, ПІД ЧАС ВРОЧИСТОСТЕЙ НА СОЮЗІВЦІ

Архиєпископ Мстислав

Союзівка, Кергонксон. — Ісус Христос, Син Божий, навчав любити ближнього, як себе самого, та створив для них одну Христову Церкву. Люди у своїх суперечностях та в своїй ненависті цю Церкву поділили і вони можуть її знову з'єднати під знаком Господніх заповідей. Деякі надії в цьому відношенні дає тепер Вселенський Ватиканський Собор, перша сесія якого вже відбулася й друга сесія якого має вкоротці початись. Сьогодні бо вже під впливом того Собору та в грізній міжнародній ситуації гомонять слова і стаються події, які були, здавалося, не до подумання ще в недавньому минулому. Люди знову стають людьми, створеними на образ і подібність Божу, — говорив Владика Мстислав, Архиєпископ Української Православної Церкви в ЗДА, у своїй знаменитій проповіді, виголошеній до великої кількости вірних під час врочистості благословення площі під будову нової православної каплиці на цій оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах біля Кергонксон. Акту благословення площі довершив Владика Мстислав у сослуженні всч. о. протопресвітера Лева Весоловського з катедрального храму св. Володимира в Ню Йорку та всч. о. протоєрея Богдана Железівського і діякона Миколи Рибачука. Співав хор катедрального храму св. Володимира з Ню Йорку під диригентурою проф. Василя Завітневича. Нова каплиця, проєкт якої приготовив архітект Іван Жуковський, стоятиме на поблагословенній площі на великій культивованій поляні, оточеній соснами, біля віллі Київ, перед якою на іншому місці стоїть провізорична капличка. В деякому віддаленні від цієї віллі через дорогу та на лісистій поляні стоїть уже новозбудована в українському гуцульському стилі католицька каплиця, побудована за пляном архітекта Аполлінарія Осадци.

В обидвох каплицях були відслужені рівночасно в неділі Святі Літургії для вірних православного і католицького обрядів. Літургію для православних відправляв Владика Мстислав, а Літургію для католиків відслужив всч. о. сов. Ярослав Кекіш. Також темою його проповіді були Христові заповіді любити Бога понад усе, а ближнього, як себе самого. Владика Мстислав і всч. о. сов. Кекіш у своїх проповідях згадали 70-річчя „Свободи", яку започаткували священики та яка служить інтересам усього українського народу, без уваги на віровизнаневі чи політичні розходження. Владика Мстислав разом з всч. протопрес. Л. Весоловським, прот. Б. Железівським, всч. о. Сергієм Непрелем та діяконом М. Рибачуком були гостями на Союзівці впродовж кінця тижня та взяли участь у інших імпрезах, які в тому часі відбувалися. У своїй проповіді під час благословення площі Владика Мстислав підкреслив також і велику вартість такої установи як Український Народний Союз, у якому практично здійснюються Христові засади любови ближнього та національної єдности і справедливости для всіх, на засадах українських історичних і культурних традицій. Владика, зокрема згадав померлих, йому особисто знайомих, діячів УНСоюзу, сл. п. д-ра Луку Мишугу, довголітнього головного редактора „Свободи" та сл. п. Дмитра Галичина, довголітнього голов. предсідника УНСоюзу, заінтонувавши для них та всіх інших померлих діячів і членів УНСоюзу „Вічную пам'ять". Врочистість закінчено співом гимну „Боже Великий".

Окремим панелем та відповідними згадками відзначено 70-річчя „Свободи" під час „Союзового Дня" на Союзівці

Союзівка, Кергонксон. — В неділю, 15-го вересня ц. р., сповнилось точно 70 років від випуску першого числа „Свободи". Ці роковини відзначила „Свобода" випуском окремого ювілейного числа з датою суботи, 14 вересня, помістила в ньому привітально-гратуляційні телеграми і листи від президента Кеннеді та губернаторів Ню Джерзі і Ню Йорку Ричарда Гюза та Нелсона Рокефеллера і відповідні до нагоди інші матеріяли. Тому, що саме в 70-річчя „Свободи" з кінцем минулого тижня відбувався на цій оселі традиційний осінній „Союзовий День", то й він проходив під знаком цих роковин. Про 70-річчя „Свободи" та її ролю і завдання в УНСоюзі і в Американській Україні і в їх зусиллях допомогти рідному українському народові і його змаганнях до волі і незалежности, згадувано принагідно під час багатьох імпрез, що відбувалися в рямках цього „Союзового Дня", а окремо відзначено ці роковини панелем, що відбувся з участю головних урядовців УНСоюзу, редакторів „Свободи" та запрошених гостей в саме 70-річчя „Свободи" в неділю, 15-го вересня по полудні. Панель відбувся у великій концертовій залі Союзівки. Відкрив його коротким словом гол. предсідник УНСоюзу п. Йосип Лисогір а панель і його тему з'ясував коротко ред. А. Драган, представляючи учасників панелю: гол. секретаря УНСоюзу д-ра Ярослава Падоха та редакторів: В'ячеслава Давиденка, Івана Кедрина - Рудницького, Богдана Кравцева, Зенона Снилика і проф. Володимира Барагуру. Редактори д-р Лука Луців і Вол. Душник були перешкоджені та не могли взяти участи в імпрезі. Панелем, темою якого було: „Свобода" й вільна українська преса, проводив сеньйор українських журналістів, ред. Василь Мудрий. Він на закінчення також подав коротко підсумки і висновки панелю. Коротке заключне слово виголосив знову гол. предсідник УНСоюзу п. Йосип Лисогір. Перед панелем коротке слово - привітання виголосив один із найстарших діячів-піонерів Американської України та довголітній член редакції „Свободи" д-р Семен Демидчук, як також відчитано привітального листа від колишнього співредактора „Свободи" полк. Володимира Кедровського і скеровану до п. Й. Лисогора з цієї нагоди телеграму сенатора Гаррисона Вілліямса з Ню Джерзі.

ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ГЕТЬМАНОВІ ІВАНОВІ МАЗЕПІ ВІДБУЛОСЯ УРОЧИСТО НА СОЮЗІВЦІ

Мистець-скульптор Сергій Литвиненко із своїм початковим проєктом пам'ятника Гетьманові Мазепі.

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — В суботу 14-го вересня о годині 4 по полудні відбулося на цій Оселі Українського Народного Союзу перед будинком пансіону „Київ" врочисте відкриття пам'ятника Гетьманові Іванові Мазепі, створеного відомим українським мистцем - скульптором Сергієм Литвиненком. Офіційного акту відкриття пам'ятника, що під ним був складений вінок із жовтих і синіх хризантем, довершив головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір у приявності покликаних на спеціяльну трибуну автора пам'ятника і почесних свідків - кумів. У своїй промові виголошеній із цього приводу п. Й. Лисогір підкреслив, що пам'ятник Гетьманові Мазепі це поруч пам'ятника Тарасові Шевченкові вже другий із черги пам'ятник великим духовим провідникам України, що їх ідеали лягли в основу дій та змагань української іміґрації ЗДА і які стали базою діяльности УНСоюзу та програмовими напрямними часопису „Свобода" в його освідомній та інформаційній праці серед української спільноти у вільному світі. Після того акту благословення пам'ятника довершив Архиєпископ Української Православної Церкви в ЗДА Владика Мстислав. У короткому слові до зібраних Владика Мстислав підкреслив вагу здвигнення пам'ятника Гетьманові Мазепі на Союзівці і заслугу його творця скульптора Сергія Литвиненка в створенні цього величного образу Гетьмана Мазепи. Після короткої доповіді ред. Богдана Кравцева про заповіти Гетьмана Мазепи і велику ролю його ідей і чинів в розвитку української політичної думки, промовив ще творець пам'ятника Сергій Литвиненко, який подав коротко історію постання пам'ятника, ідея створення якого виникла вже в 1959-му році у зв'язку із 250літтям Мазепинського зриву і в час коли український народ не має можливости вшанувати пам'ять свого Великого Гетьмана пам'ятниками на рідній землі. На закінчення урочистости хор катедри св. Володимира з Ню Йорку під керівництвом проф. В. Завітневича та з участю видатних співаків Ганни Шерей й інших відспівав пісню „Боже Великий".

Проводив урочистістю, як церемоніймайстер, ред. Богдан Кравців. Між численно зібраними учасниками цієї церемонії були крім членів уряду УНС та редакції „Свободи" ще священики УПЦ

(Закінчення на сторінці 4-ій)

На „Місс Союзівку" 1964 обрана Марійка Комарницька і на її дружок Олеся Содоль-Зелінська та Оксана Бачинська

ВЕЛИКОЮ МИСТЕЦЬКОЮ АТРАКЦІЄЮ „СОЮЗОВОГО ДНЯ" НА СОЮЗІВЦІ БУВ ВИСТУП УКРАЇНСЬКОГО ТАНЦЮВАЛЬНОГО АНСАМБЛЮ ПЕТРА МАРУНЧАКА З МОНТРЕАЛЮ

Союзівка, Кергоксон, Н. Й.

Однією з імпрез, що відбулися в рамцях Союзового Дня на цій Оселі Українського Народного Союзу був проведений у суботу 14 вереня ц. р. після виступу танцювального ансамблю П. Марунчака і під час великої осінньої забави вибір нової королеви „Союзівки" на 1964 рік, що нею стала Марійка Комарницька з Філядельфії, донька відомих українських громадян і підприємців Богдана і Софії Комарницьких. На її дружок - принцес „Місс Союзівки" обрано Олесю Содоль - Зелінську, доньку Петра і Марії Зелінських з Бруклину та Оксану Бачинську, доньку мгра Юліяна і Олени Бачинських із Коговз, Н. Й. Вибору „Місс Союзівки" довершило жюрі під проводом мистця - скульптора Леоніда Молодожанина, до якого входили ще п-і Квітка Стецюк, адв. Іван Флис, балетмайстер Петро Марунчак, і сотн. Юрій Кононів. Проводив церемонією вибору „Місс Союзівки" відомий белетрист і фейлетоніст Микола Понеділок. Нову „Місс Союзівки" і її дружок фільмував п. Ярослав Кулинич.

Мистецькою атракцією цього Союзового Дня був виступ Українського Танцювального Ансамблю Петра Марунчака із Монтреалю в Канаді, який під загальне захоплення і безупинні аплявзи численних гостей вивів по - мистецьки ряд українських народних і стилізованих танків. До танків грала дуже добра оркестра цього ж ансамблю під проводом Олександра Шереметн. Відбувався цей танцювальний вечір під проводом гумористів Івана Керницького та Миколи Понеділка, які в антрактах читали свої гуморески і фейлетони і заповідали окремі точки багатої і барвистої програми танцювального ансамблю П. Марунчака.

НОВА СЕСІЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ РОЗГЛЯНЕ 80 СПРАВ

Об'єднані Нації. — 18-та сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка відкривається сьогодні, 17 вересня 1963, має на денному порядку 77 справ головних і 4 додаткові справи. Вправді 18 перших точок стосується формалістики, як вибори і звідомлення різних Комісій і Аґенцій ОН, здебільша вже відомі, проте можна сподіватися, що в ході сесії будуть зголошені до денного порядку ще кілька дальших справ. З отих кругло 80-х більшість стосується азійсько - африканських країн. Найзапальніші з них — це проблема португальських колоній в Африці Анґолі й Мозамбіку, расова проблема в Південно - Африканському Союзі, справа дальшого перебування в Конґо міжнародного війська ще до половини наступного року, чи відкликання його до кінця біжучого року, та справа Південної Родезії, в якій саме під кінець минулого тижня Британія зголосила „вето" на Раді Безпеки". Одною з чотирьох додаткових справ є переслідування буддистів в Південному В'єтнамі. Якщо дружина Нґо Дінг Нгу, брата президента Південного В'єтнаму Нґо Дінг Дієма, команданта тамошньої поліції і головної фіґури режиму, захоче прибути на Генеральну Асамблею з Беоґраду, де вона тепер перебуває на Міжпарляментарній конференції, то справа В'єтнаму може притягнути до себе багато уваги. Із так званих хронічних справ на денному порядку Генеральних Асамблей є справа з'єдинення Кореї, яка не має найменших шансів успіху. Напевне відбудеться знову дебата над проблемою допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй, при чому не тільки Совєтський Союз, який тепер веде гостру полеміку з тією країною, але й Індія заявила, що вони „принципово" будуть далі рекомендувати прийняття комуністичного Китаю. ЗДА будуть знову противитись цьому. Кілька точок денного порядку присвячені расовим справам, пошануванню прав людини, справі конвенції про подружжя, справі втікачів і т. п. соціяльним та добродійним питанням, як теж справі роззброєння. В п'ятницю цього тижня має виступити в Генеральній Асамблеї президент Дж. Ф. Кеннеді з великою промовою і це буде найбільша подія першої частини цієї сесії. Він говоритиме про мир, і цій справі присвячені окремі точки денного порядку. 56 азійсько - африканських членських держав будуть натискати найбільше на расові, колоніяльні й допомогові справи, себто те, що стосується їх безпосередньо. Президентом нової Асамблеї буде, за всією вірогідністю, обраний Кальос Соса Родріґез з Венесуелі, але 18-ту сесію відкриє ще президент попередньої Асамблеї, Мохаммед Зафруля Хан із Пакістану. 6 прем'єрів і 51 міністер закордонних справ заповіли свій приїзд на частину нарад Генеральної Асамблеї. Совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико прилетів уже в минулу неділю на чолі 48-членної делеґації, в якій знаходиться також попередній амбасадор СССР у Вашинґтоні, Міхаіл Меншіков. Громико, біля якого стояв теперішній амбасадор СССР у ЗДА Анатолій Добринін, заявив у короткій промові на летовищі в Ню Йорку, що він конферуватиме з державним секретарем Діном Раском ще перед відкриттям сесії. Загально передбачають, що Громико буде поводитись „поміркованo" і не захоче погіршувати взаємин із ЗДА. Тому гадають, що він не буде надто гостро наполягати на підписання між Сходом і Заходом пакту неаґресії, який викликає на Заході найбільші сумніви. Дін Раск конферуватиме також з британським, французьким і західньо - німецьким міністрами закордонних справ — всі вони заповіли свій приїзд до Америки у зв'язку з новою сесією Генеральної Асамблеї на кінець цього тижня або початок наступного.
наступного. Сесія Генеральної Асамблеї має закінчитись 20 грудня.

Папа допускає світських католиків до активної участи у Вселенському Соборі

Рим. — Папа Павло VI заявив у листі до кардинала Евжена Тіссерана, француза, декана Святішої Колеґії кардиналів, що він рішив допустити також світських католиків до участи у другій сесії Вселенського Собору, яка відкривається 29 ц. м., в характері обсерваторів, себто без права голосу, зате до активної участи в Комісіях Собору. Таких світських католицьких учасників Собору буде коло 30. Це перший в історії Католицької Церкви прецедент притягнення світських осіб до вирішування справ Церкви і віри. Водночас Папа призначив нову Головну комісію з 4-ох кардиналів, або модераторів, які керуватимуть пленарними засіданнями Собору. Цими чотирма кардиналами є Юліюс Депфнер з Мюнхену, Німеччина, Лео Жозеф Сюненс з Брюсселю, Бельгія, Ґреґор Петер Аґаґіяніян, вірменин, голова Конґреґації для пропаґанди віри, і Джіякомо Леркаро, італієць з Больонії. Преса звертає увагу, що всі вони, особливо названі німецький і бельгійський кардинали, належать до так званого поступового крила в кардинальській Колеґії, яке виступає за уділенням більшої незалежности єпархіяльним єпископам від Ватикану та за примирливістю у відношенні до інших Церков. Папа покликав спеціяльну комісію для справ Собору, під головуванням американського архиєпископа О'Коннора з Скрентону, Па. Засідання нової сесії Вселенського Собору будуть відбуватися від понеділка до п'ятниці кожного тижня. На денному порядку є звідомлення Комісій, які мали стягнути 69 проєктів постанов Собору да 16. Ці Комісії працювали також у часі від кінця минулої сесії дотепер.

У СВІТІ

● **У паризькому військовому процесі** гурту високих старшин за змову проти уряду президента де Ґолля звільнено від вини генерала Поля Ванксема. В його користь палко промовляв його останній безпосередній зверхник, командант французьких військ в Західній Німеччині ген. Жак Алляр. Інші оскаржені дістали кари до 10-х років в'язниці.

● **Південно-африканський мі**ністер закордонних справ Ерік Люв назвав трьох американських державних мужів, як найбільших ворогів південно-африканської біло-расової політики: генерального прокуратора Роберта Кеннеді, амбасадора ЗДА в Об'єднаних Націях Адлея Стівенсона і асистента державного секретаря для африканських справ — Меннана Вільямса. Він жалувався, що Роберт Кеннеді прийняв на авдієнції південно-африканського політичного еміґранта Патріка Дункана і дав йому інтерв'ю.

● **Індія вислала** в прикордонний з комуністичним Китаєм гімаляйський терен три нові дивізії та організує три дальші. Офіційно повідомлено, що більш як половина зброї і військового виряду, що їх обіцяла Америка, вже наспіла до Індії, а решта наспіє в найкоротшому часі.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda"
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

18-та Генеральна Асамблея ОН

Заява президента Кеннеді на його минулотижневій пресовій конференції, що він виступить з промовою в перших днях нової сесії Генеральної Асамблеї, яка відкривається нині, 17-го вересня, безумовно підвищить повагу тієї установи. Але ще кілька днів тому преса повідомляла, що Президент вагався, бо — мовляв — властиво нема такої конкретної великої справи, яку треба було б актуалізувати і задля якої варто було б ангажувати авторитет Президента З'єдинених Держав. Чому Президент змінив свою думку — можна буде дізнатися після його виступу. Покищо можна тільки здогадуватися, що головною темою його промови буде мир, співпраця у дальшому досліджені космічного простору, допомога відсталим країнам і т. п. інші справи.

Такі найзагальніші проблеми становитимуть стрижень цієї сесії. Так бодай заповів генеральний секретар ОН У Тант, який бачить цю сесію „під знаком трьох Д": роззброєння, деколонізації і розвитку — „дізармент, діколонізейшен і девелопмент". З комплексу цих трьох справ тільки справа деколонізації заповідає деякі палкі переправи. Але ж ця проблема, коли йде про Африку, зводиться вже тільки до португальських країн Анголі та Мозамбіку і може, британської Південної Родезії, отож властиво ця проблема вже розв'язана і йде тільки про ліквідацію останніх залишків колоніялізму минулого століття. Справа неоколоніялізму — совєтського і комунокитайського — не буде заторкнена, бо в добі нового мирово - співіснувального флірту між ЗДА і СССР ніхто не захоче вносити в нього дисонанс. І хоч державний секретар Дін Раск заявив минулого тижня, що проблема Куби Фіделя Кастра шкодить американсько - совєтським розмовам, а президент Кеннеді на згаданій вгорі пресовій конференції ствердив, що Куба стала совєтським сателітом, — ця проблема теж, мабуть, не хвилюватиме найближчої сесії Генеральної Асамблеї. Коли ж, завдяки 14-им буддистським державам, будуть дебатувати над внутрішньою ситуацією в Південному В'єтнамі, від цього відносини в тій країні ні трішки не зміняться. Втратила своє вістря проблема Конга, яка практично звелася до питання фондів, щоб продовжити час перебування там міжнародного війська, і для дальшої економічно - технічної допомоги. А коли Південно-Африканський Союз і виступив би з ОН в реакції на натиск ОН проти його біло-расової політики, то це теж не матиме великого відгуку ні в тій країні, ні в решті світу.

Таким чином нова сесія Генеральної Асамблеї не заповідається дуже цікавою, живою і важливою. Центр міжнародної ситуації далі перебуває на осі Вашингтон — Москва, тобто — дальший розвиток міжнародних подій далі залежить від ходу холодної війни, від погіршання чи покращання взаємовідносин між цими двома великодержавами, а ініціятива далі спочиває в руках Москви. Коли буде багато мови про міжнародне роззброєння, то нема ніяких шансів на вихід цієї проблеми поза межі промов. Справа допомоги відсталим країнам — це фонди. До цього часу виснажувала себе найбільше ЗДА, які й далі фігурують на першому місці серед жертводавців, не завжди і не всюди з блискучими наслідками. Комуністичний Китай не має більше шансів на прийняття до ОН, як мав їх минулого року. Знято з денного порядку справу з Мадярщиною. Покищо виглядає так, що найбільше значення цієї сесії в тому, що з її приводу приїдуть з різних країн міністри, які матимуть добру нагоду для зустрічі.

Антисемітизм в СССР

Совєтський уряд і совєтська пропаганда інтенсивно і вперто заперечують подавані в західній пресі повідомлення про наявність антисемітизму в СССР, заявляючи, що ніякого антисемітизму там нема, що все це вигадки і брехні західньої ворожої пропаганди.

Цікавою ілюстрацією дійсного положення жидів у Совєтському Союзі може бути звідомлення д-ра Нагума Гольдмана, президента Світового Жидівського Конгресу, що його опрацював він з доручення Міжнародної конференції для дослідження ситуації жидів в СССР за час від 1-го липня 1961 року до 1-го липня 1963-го року.

У загальній частині свого звідомлення д-р Гольдман стверджує, що положення жидів у Совєтському Союзі поволі, але постійно погіршується і що жиди в тій державі перебувають у стані беззахисности, на шляху до національної екстермінації. У висновках звідомлення висловлена пропозиція відновити кампанію за мобілізацію світової опінії, яка б примусила комуністичний режим змінити своє ставлення до жидів.

Дискримінація жидів проявляється в різних ділянках. У звідомленні д-ра Гольдмана на першому місці поставлено справу великої кількости совєтських громадян жидівської національности, засуджених на кару смерти в процесах за спекуляцію й різні економічні злочини. Згідно з підрахунком д-ра Гольдмана, за час від 1-го липня 1961-го до 1-го липня 1963-го року засуджено в СССР на кару смерти 140 осіб, між ними 60% жидів, у той час, як відсоткове відношення жидівського населення до всього совєтського населення становить лише 1.5%.

Особливо виразно проявляються намагання екстермінувати жидів у культурній ділянці. Протягом п'ятнадцяти років, від 1948-го до 1963-го року, появилося в СССР жидівською мовою всього шість книжок — антологія і п'ять видань з творами вже померлих письменників. Щойно останнім часом почав виходити жидівський журнал, але й він появляється раз на два місяці. Існує всього один жидівський часопис, але аж на Сибіру, який появляється чотири рази на тиждень накладом у 1 000 примірників. Ніяких жидівських шкіл в СССР немає, ніде по школах не навчають жидівської мови і немає також жидівських театрів. З подібними обмеженнями зустрічається і жидівське релігійне життя. Протягом 1962-го року замкнено в СССР синагоги в 11 різних містах, внаслідок чого кількість їх зменшилася до яких 90. Всупереч усім фактам, совєтський уряд твердив недавно через своїх представників в ОН, що в в СССР існує 450 синагог. Офіційні совєтські чинники у своїх виданнях визначають жидівську релігію як реакційну та паразитарну і вимагають її ліквідації. Жидам не вільно утримувати ніяких контактів з жидівською спільнотою за кордоном.

В кінці звідомлення стверджується, що, виставляючи такі закиди й обвинувачення проти совєтського режиму, провідники світового жидівства не керуються ніякими антисовєтськими тенденціями і вірять, що СССР змінить своє дискримінаційне ставлення до жидів, як несумісне з . . . комуністичними принципами. В цьому останньому й полягає слабкість цієї кампанії проти совєтського антисемітизму, бож екстермінацію жидівської національности в СССР проводить Москва саме з позицій своєї доктрини і керуючись комуністичними принципами. Далекосяглу й цілеспрямовану політику народовбивства здійснює Москва зокрема проти українського на інших поневолених нею неросійських народів Совєтського Союзу.

Михайло Килимний

ТЕМНІ ПЕРСПЕКТИВИ БРАЗИЛІЇ

Куритиба. — Бразилію трясе, наче в лихоманці. Не раз здавалось: ще один крок, і станеться вибух надзвичайної сили. Та того останнього кроку всі оминали робити, знаходили заходи - паліятиви, і на деякий час спадало напруження в країні, увага населення зверталася на щось другорядне, заспокоювалися пристрасті. Так було, коли застрілився президент Жетуліо Варгас, так було, коли його наступник, Кафе Фільо, не хотів покидати найвище крісло в державі, так було, коли зрікся президентури Жаніо Квадрос.

Величезну ролю щодо затримання спокою в Бразилії відігравала й фінансово-економічна допомога ЗДА. Правда, цієї допомоги на довший час не вистачало, бо одержані гроші чи кредити далеко не всі йшли за призначенням; вони швидко „випаровувались" у розгалуженому каналах державної адміністрації, не залишаючи по собі тривкого сліду.

Зміни президентів, урядів та парляментів не приносили з собою поліпшення загального становища. Поряд із зростанням державної заборгованости, із знеціненням грошей, з карколомними дефіцитами того чи іншого уряду, зростала дорожнеча, обнижувалось матеріяльне забезпечення людности, ширилось почуття невдоволення і розчарування.

Через те бразилійці щораз більше застановляються над потребою запровадити в країні ґрунтовні реформи, насамперед в адміністративній галузі, де нефаховість службового персоналу та його корупція вилазять назовні. Спроби в цьому напрямі почав робити передостанній президент Жаніо Квадрос, але на самих таки початках застряг, попікся, а там і залишив уряд. Взявся був до цього також донедавній міністер фінансів Франсіско Сантіяго Дантас і... також мусів відійти зі свого становища. Во реформи неминуче притискають впливових осіб, їхніх родичів та знайомих, і вони, ясна річ, йдуть до рішучого спротиву.

Не повелося навіть і невинним, зовсім лагідним, чисто морального значення заходом, спрямованим на поліпшення праці державних установ в естаді Парана. На початках своєї діяльности теперішній губернатор Ней Брага, відвідуючи установи, завжди заставав у них мізерно малу кількість службовців, бо всі інші, з-правила, „віхали полагоджувати важливі справи". Ней Брага став тоді їздити вулицями Куритиби і контролювати авта з державними відзнаками. При цьому він встановив, що ними їздили оті відсутні в установах службовці у власних справах, роблячи різні закупи, привозячи своїх дітей до шкіл, „провітрюючи" тощо. Невдовзі Брага втомився цією справою й залишив усе по-старому.

Не дивно, що при такому адмініструванні по кілька разів урочисто „відкривали" тих і не збудовані дороги та мости, театри, навіть . . . кафедральний собор у Сан Павльо. А за губернаторства Леонела Брізолі в Ріо Гранде до Суль „невідомо куди" ділось 300 державних особових та вантажних авт, тракторів, машин для будування доріг тощо. Кілька років підряд випускали спеціяльні марки, кошти від продажу яких пошта мала перечисляти до державного фонду для поборювання пістряка. Марки пошта продавала, але гроші до фонду не доходили.

Таких прикладів можна наводити без кінця. До того ж у бразилійській державній адміністрації, як кажуть, „пиряжки швець випікає, а пекар чоботи латає", бо службовців добирають не за фаховими й діловими ознаками, а за споріднанням та особистою дружбою. А ще до того: за кожну полагоджену справу треба давати хабаря („горжетас"). Все це на купу взяте, обумовлює постійні величезні втрати навіть у таких державних організаціях, як „Петробрас" — організація для видобутку й продажу нафти, залізниці, пошта, електрівні тощо.

Тож, хоч круть, хоч верть, а в Бразилії насамперед треба починати з реформи, з реорганізації, з докорінної перебудови державної адміністрації, бо інакше найкращі заміри зведуться нінащо, а то ще й принесуть шкоду державі й населенню.

Проте, теперішній уряд, на чолі з президентом Жвоном Гулартом, ставши віч-на-віч з трудощами, наслідком яких, власне, пішов геть ввесь попередній кабінет міністрів, запровадження адміністративну реформу відсунув, а в першу чергу наполягає на проведенні реформи аграрної і — під її покришкою — реформи конституційної.

Щодо аграрної реформи, то її проєкти вже багато разів розглядалося в парляменті, вносилося до них різні додатки й виправлення і поновно заверталося до уряду. Нема згоди парляменту на неї й досі, хоч переговори між представниками різних партій не припиняються. Преса передбачає, що незабаром домовляться між собою найвпливовіші парляментарні фракції, і тоді затвердження реформи буде забезпечене.

Головна причина зволікання — спосіб виплачення великих латифундій. Раніше президент і керована ним партія вимагали провести виплачення шляхом видання відповідного державного закону, але тепер вони погодилися видавати власникам латифундій довгореченцеві державні векселі, хоч усі в Бразилії знають, що ці векселі не мають жадної вартости. Державна скарбниця завжди сидить без грошей і по векселях, особливо у себе в країні, платити уникає. Депутати парляменту вимагають, щоб уряд давав не векселі, а гроші готівкою, бо курс крузейра обнижується ледве не кожного тижня.

Ліквідація латифундій вимагає зміни деяких пунктів конституції. Але уряд, особливо президент, не обмежується цими пунктами, а ставить справу значно ширше. Іде про дозвіл кожному президентові вдруге виставляти свою кандидатуру (досі в Бразилії діючий президент, по закінченні реченця свого урядування, щоб ще раз кандидувати, мусить вичекати чотири роки), про встановлення певної контролі над пресою та радіо-телевізією, про поширення повноважень президента й уряду за рахунок парляменту тощо. В цьому вбачають поважну загрозу для демократичного ладу, і тому затвердження закону про аграрну реформу затримується.

Усі матеріяли про аграрну й конституційну реформи широкому загалові невідомі, бо вони не є остаточними. Зокрема цікавить бразилійців, що буде з маєтками президента республіки, бож він вважається за одного з найбільших „фазендейрів" країни. Очевидно, в проєктах передбачається якісь пункти, якісь можливості для затримання окремих великих латифундій, так, принаймні, здогадуються компетентні люди, що перебувають поза парляментом та урядом.

Президент Жвон Гуларт уже двічі сказав, що коли не пощаститься провести аграрну — отже й конституційну — реформу легальним шляхом, тобто через парлямент, то він буде змушений проводити її поза рямцями парляменту. Це дуже припало до смаку всіляким „лівацьким елементам", і вони при кожній нагоді вимагають тепер швидкого проведення аграрної реформи, тобто явно підважують діяльність парляменту.

Недавно відбулася в Ріо де Жанейро демонстрація, а потім мітинг з участю 20 000 людей, на якому обговорювано цю реформу. Організували демонстрацію керівники дуже „лівацького" наставлення, які зайшли в гострий конфлікт з губернатором естада Гуанабара Карльосом Лясердою. Губернатор Лясерда, довідавшись, що це видовище влаштовують крайньо „лівацькі" елементи, в тому числі й комуністи, заборонив його. У своїй мотивації він виходив з такого заложення: що можуть мати спільного робітничі синдикати і взагалі міські мешканці з аграрною реформою, яка до того ще й невідома в деталях широкому загалові? Отже, він слушно вбачав, що підґрунтям тієї демонстрації була не справа сільського господарства, а справа виразно політичного характеру, у якій зацікавлені оті згадані вище елементи.

Тож, щоб провести демонстрацію, її організатори придумали для неї іншу причину: вшанування пам'яті колишнього диктатора, а потім президента Бразилії Жетуліо Варгаса. І запросили взяти в ній участь президента Жвон Гуларта, який вважається правовірним прихильником Варгаса. Президент погодився, і заборона Карльоса Лясерди стала нечинною.

Мітинг відбувався якраз проти дому, в якому урядує губернатор Гванабари. Промовці, в тому числі керівники синдикатів і навіть федеральний міністер праці, найменше говорили про аграрну реформу, скеровуючи головне вістря проти Карльоса Лясерди, „реакціонера", „фашиста" та „запроданця американського імперіялізму". Проте, кожний

(Закінчення на стор. 3-ій)

I. Світ

КИТАЙСЬКО-МОСКОВСЬКА ВІЙНА?

За останніх кілька місяців китайсько - совєтський конфлікт загострився до крайніх меж. Деякі коментатори й досі доводять, що це — ідеологічний конфлікт, але, на нашу думку, є й інші, глибші причини, які його породили. Про них нам уже доводилося писати: це — расово - національні причини.

Нехіть китайців до всього московського виразно виявилась ще з часів імператора Кан-гсі в середині 17-го сторіччя. А з московського боку зневага до китайців, як і до інших народів та рас, — річ відома з давніх-давен. Один видатний російський письменник ось так писав про чужинців: „Ми розглядаємо їх, як інших, відмінних людей, бо у них їжа інша, одяг такий смішний, мова чудернацька; вони перекручують наші слова, хохли говорять „хлєб" замість „хліб", кавказці — ішаки, вірмени — дурні, а черкаси та їх священики не по православному хрещені, і тому їх треба перехрещувати так, як то робили у старій Москві".

На початках цього століття московська преса була повна статтей про „жовту загрозу", внаслідок чого губернатори Далекого Сходу, Примурської воєнної округи, навіть заборонили китайцям в'їздити до Приморщини та Амурщини.

Так було й при Совєтах, коли майже всіх корейців вислали з Уссурійщини до Туркестану і коли рівночасно з широкою пропагандою комуністи розпочали масову депортацію у відношенні до китайців на Китайсько - Східній залізниці в роках 1924-1935.

Тепер Хрущов заявляє, що політика Мао Тсе-тунга така сама, як була політика Чінгізхана, Тамерлана та Гітлера, а Пейпінг, згідно з повідомленням „Манчестер Гардіян", заявляє через радіо, що „Росія свідомо провокує конфлікти на кордонах Сінгкіянгу і обманом затягнула до себе десятки тисяч китайських громадян".

Прикордонні совєтсько-китайські конфлікти почалися ще в 1960-му році, коли офіційні совєтські чинники в Сінкіянгу намовляли місцевих людей переходити до Казахстану, де, мовляв, живуть їх одноплемінці, де поводження і умовини життя значно ліпші.

У Пакистані кружляли чутки, що коли уйгури та казахи в Сінкіянгу вирушали групами, щоб перейти совєтський кордон, їх переслідували китайські військові доти, аж поки не опинилися віч-на-віч із совєтською прикордонною сторожею. Московський ТАСС тоді повідомляв про перехоплення „шпигунів", які, мовляв, прийшли із Сінкіянгу. Тепер ця історія набирає зовсім іншого значення.

А кілька днів тому з Гонг-Конгу повідомляли, що китайський уряд вислав десятки тисяч молоді до Сінкіянгу на будову прикордонних укріплень. Офіційно ця молодь нібито заангажована в розбудові промисловости і сільського господарства, а в дійсності вона зайнята у військових приготуваннях.

А що ж на совєтській стороні?

Совєти мають на Далекому Сході і на захід до Алтаю приблизно 30 дивізій з повітряними базами і військами спеціяльного призначення. Немає відомостей у нас про кількість совєтських військ на кордонах Туркестану, але є дані про те, що в Монголії Москва тримає понад 20 000 регулярного війська і понад 60 000 осіб на обслузі та охороні залізниці Забайкальщина - Пейпінг.

Ця залізниця починається біля кордону Монголії, міста Наушки, на захід від Кяхти, старого торговельного міста, і простягається на 200 миль до столиці Монголії Улан Батору (Урги), звідки йде через пустелю Гобі до Саян - Шанду, важливого центру за 120 миль від кордону Внутрішньої Монголії, що входить до складу Китая. Далі ця залізниця повертає на південь і через місто Татунг включається в загальну „китайську залізничну сітку, збудовану головним чином англійським капіталом та поширену за японської окупації.

Комуністичний китайський уряд з великою реклямою продовжував будову цього залізничного шляху, що мас сполучити Китай з далеким Сінкіянгом. В якому стані тепер ця будова, тяжко сказати за браком певних відомостей. Знаємо тільки, що будова цієї залізниці зв'язана з величезними трудощами з огляду на брак технічних сил та матеріялів, зокрема рейок, льокомотивів та вагонів. Бракує також у тих місцях води. Відомо, що коли совєтська технічна допомога для Китаю ще не була остаточно припинена, лінія цієї залізниці дійшла вже до міста Хамі, важливого торговельного й комунікаційного центру в східній частині Сінкіянгу, недалеко кордону провінції Кансу.

На випадок воєнного конфлікту між Москвою і Пейпінгом совєтській армії не трудно буде за вже відомим зразком провести окупацію Сінкіянгу, проголосивши на увесь світ, що уйгури та інші мусульманські племена, жорстоко визискувані китайцями, рішили „воз'єднатися з совєтськими народами". Легко буде також удержати Монголію, бо китайські війська до того краю треба було б транспортувати через безводну пустелю, що простягається на 400 миль. Тим часом совєтська армія матиме в своєму розпорядженні сітку шляхів у північній Монголії, сполучену із шляхами Сибіру та Забайкальщини.

Інша ситуація для Москви була б на кордонах Манджурії та на Далекому Сході, де проходить двоторова залізниця від Іркутська через Читу, Амурщину та Хабаровськ до Владивостоку.

Китайці мають в Манджурії широкорозгалужену залізничну сітку, розбудовану для військово - економічних цілей під час японської адміністрації. Тут червона армія мала б великі трудноші, будучи відірвана від центрів постачання. І власне це було причиною, чому в 1903-1905 рр. не вдалося Росії „закидати шапками" Японію. Правда, китайська армія не японська, а червона армія не стара московська.

У війні з СССР Китай мав би багато атутів на манджурсько - далекосхідніх кордонах, але не мав би їх у Сінкіянгу та Монголії — найслабших його місцях.

Тож, на нашу думку, в найближчому часі війни між СССР і Китаєм не буде, але напевно матимуть місце прикордонні конфлікти, як мали вони місце у совєтсько - японських відносинах за час існування держави Мань-джу-го. Протягом 1934 - 39 років було їх понад 200. Два найбільші збройні зудари відбулися тоді біля Номокану та Чанкуфенгу. В одному з них, на кордонах Монголії, японці мали значні втрати, а в другому, на кордонах Приморщини, японці розбили москалів, завдяки ліпшій організації постачання і вищій якості військового командування.

Такі є внутрішні пружини совєтсько - китайського конфлікту, який вийшов за рямки ідеологічного спору і перейшов у конфлікт расово-національних інтересів. Як свідчить історія, ні одна із сторін ніколи не робила поступок там, де торкається інтересів, якщо не була приневолена до того силою.

Володимир Барагура

„ВЕСЕЛКА" В ШКОЛІ

Еляборат про можливості й методи використання „Веселки" у навчанні рідної мови й предметів українознавства в школах

(2)

У своїй практиці учителі можуть різно використовувати матеріяли з „Веселки". Ці матеріяли діти можуть читати спонтанно, тобто самі або під проводом учителя. Учитель доручає читати матеріял голосно, переказувати зміст, обговорює з дітьми різні теми, заставляє їх виконувати завдання. Деякі речі учитель може задати прочитати дітям вдома, а потім опрацьовує матеріял спільно в класі. Таке читання й опрацьовування матеріялів під керівництвом учителя стосується складніших, тяжких, більш скомплікованих стилістично, тематично чи ідейно творів. Дитина, зокрема в початках, не завжди вміє поза змістом, фабулою, словом побачити ідею, провідну думку твору. Пояснюючи окремі слова, вирази, образи, обговорюючи матеріял при помочі відповідно спрямованих питань, заставляючи дитину давати на них відповідь і висловлювати свою думку (діялогічна метода), можна думку дитини спрямувати на істотні речі, наштовхнути учня на провідну думку, основну проблему чи ідею твору, очевидно, в межах, доступних даному вікові. Якщо дитина таким способом дістане ключ до розуміння душі твору, вона згодом сама вміятиме критично поставитися до прочитаного й дійти самостійно до відповідних висновків.

Учитель мусить змагати до того, щоб постава дитини до прочитаного була наскрізь активна. Треба заставляти дитину переказувати прочитане своїми словами, писати зміст, давати власну композицію на прочитану тему, заохочувати її робити свої ілюстрації до матеріялів, монтажі, укладати історійки до готових ілюстрацій, писати до журналу рецензії праці. Оповідання можна драматизувати, розподіляючи поміж дітей окремі ролі, чи хоч і й читати оповідання, як п'єску, „ролями" з нагоди свят. Діти можуть робити вирізки, складаючи, наприклад, „Географію України в віршах" на підставі віршів в географічному циклі „Веселки". Діти можуть самі розкреслювати мапу України, зазначаючи на них місцевості, про які довідалися з матеріялів, уміщених в журналі.

Окреме місце призначено у „Веселці" релігійній тематиці

За роки 1954-62 опубліковано у „Веселці" коло 150 матеріялів релігійного змісту (вірші, пісні, молитви, оповідання, сценічні картини, легенди). Ці матеріяли присвячені Христові, Матері Божій, окремим святим, це матеріяли з нагоди рокових свят, про відпусти й церкви, про визначні постаті церковно-релігійного життя. Крім того у „Веселці" вміщено ряд матеріялів, що, хоч не є чисто релігійні, то просякнуті релігійним духом так, що впливають позитивно на розвиток морально-християнської вдачі. Все це свідчить, що релігійно-християнські елементи введено свідомо у виховний профіль журналу, бо ідеал українського виховання й навчання спирається на християнство. Чимало творів, вміщених у „Веселці", поєднують релігійно - національні первні, підкреслюючи тим, що релігія й Церква становлять з національним одне ціле. Все це матеріяли з українською тематикою, національного своїм змістом і духом, пов'язаною з Україною, її релігійними центрами, національними святами, рідними постатями релігійно-церковного життя, святими місцями, звичаями, світоглядом, базованим на первнях християнізму. В такий спосіб релігійні матеріяли у „Веселці" одночасно пов'язані з релігійним і з національне виховання дитини.

Доціннюючи й розуміючи вагу релігійного елементу в вихованні й навчанні, редакція „Веселки" дбає про те, щоб усі матеріяли, вміщені на її сторінках, були згідні з християнською мораллю. Тому це знайти на сторінках журналу матеріялів, які не впливали б позитивно, будуючо на формування психіки, характеру й світогляду читачів.

„Веселка" дає велетенські можливості дітям вивчати рідну мову

Всі матеріяли в журналі писані доброю, літературною українською мовою. Про чистоту мови дбають її редактори і співробітники, а в складі редакції є окремий мовний редактор. Читаючи „Веселку", дитина збагачує своє словництво, пізнає багатство рідної мови. Це дуже важливий момент, бо засіб слів українській дитини поза межами Батьківщини дуже обмежений, часом примітивний. Дитина дещо виносить з дому тільки слабе знання рідної мови, послуговується словами щоденного вжитку, інколи це провінційна мова якоїсь області, з якої походять батьки дитини. І хоч початково дитина має деякі трудноші, читаючи „Веселку", бо в матеріялах їй приходять нові невідомі їй слова, то це власне секрет і ціль навчального процесу — виходити від знаного й ознайомлювати з новим, невідомим. Редакція дає пояснення деяких слів у замітках, решту мусять робити вчителі й батьки чи вживати словники. Згодом дитина опановує щораз краще літературну мову й вимову, засвоює собі правильний наголос, збагачує словництво, удосконалює спосіб вислову, стиль, фразеологію, привчається послуговуватися словниками.

Матеріяли у „Веселці" дають учителеві змогу робити з учнями словникові вправи, винотовувати й вивчати синоніми, словосполуки, окремі вислови - ідіоми, стилістичні звороти, пізнавати секрет побудови речень, словопорядку та складніші стилістично-мовні проблеми (напр. Т. Вілецької „Кавун", річник 1958).

Вірші допомагають учням пізнавати милозвучність української мови, а головно засвоїти правильні наголоси. Така праця учителя при помочі „Веселки" дасть учневі змогу пізнати багатство й нюанси рідної мови, заохотить учня читати твори українських письменників і послуговуватися свобідно рідною літературною мовою, що є ключем до пізнавання всіх ділянок українознавства й рідної культури. Щоб заохотити дітей до самостійного читання й збагачення знання рідної мови „Веселка" веде бібліографічний куток (Що читати?) з указанням на нові появи з галузі дитячої літератури.

Опанування рідної мови стає в пригоді дитині, що живе в чужому довкіллі, вчиться в чужомовній школі. Ось один учень з Франкфурту, Німеччина, пише, що в шкільній газетці німецькою мовою дав переклад з „Веселки". Це свідчить, що дитина опанувала докладно дві мови й це знання дало їй змогу зробити переклад.

ОБОВ'ЯЗОК КОЖНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ, УСТАНОВИ І ОРГАНІЗАЦІЇ — ВИСЛАТИ СВОЇХ ПРЕДСТАВНИКІВ ДО ВАШИНГТОНУ В ДЕНЬ ДЕДИКАЦІЇ ПЛОЩІ ПІД ПАМ'ЯТНИК ШЕВЧЕНКОВІ, — 21-ГО ВЕРЕСНЯ 1964 РОКУ.

Володимир Сушко

Перед 25-им Річним З'їздом Ліги Українців-Католиків

Цього року від 24-го до 27-го жовтня Ліґа Українців-Католиків ЗДА відбуватиме свій річний З'їзд в місті Балтиморі, Мериленд. На той час припадає свято Христа - Царя — Патрона Ліґи Українців - Католиків.

З'їзд відбудеться в репрезентативному готелі Лорд Балтимор у центральній частині цього одного з найстарших і 6-го по числі населення міста Америки, що своїми початками поселення сягає 1661-го року. Підготовою З'їзду і його переведенням займається Підготовчий Комітет під проводом голови, Гр. Кені у спільці з мерилендським відділом Ліґи Українців - Католиків. Цьогорічний З'їзд відбуватиметься під кличем „*Релігійні покликання*", і ця тема буде головним предметом нарад і резолюцій З'їзду; в програмі є передбачений вибір нової Головної Ради Ліґи на 1964 - 65 роки і уділення одноразової річної стипендії в сумі $ 200 для одного із студентів — кандидатів до священичого стану в укр. - кат. обряді. Уділювання такої стипендії під час річних З'їздів Ліґи увійшло вже в традицію і є можливе завдяки фондам, що їх Ліґа має з пожертв своїх членів. Поміж резолюціями є намічене схвалення включити членів більше активно в біжучі кампанії збірки фондів на побудову нової імпозантної української католицької катедри при Митрополичому Престолі у Філядельфії, Па.

Енерґійні підготування до З'їзду ведуться від довшого часу. Як інформує п. Гр. Кені, він очікує, що на З'їзд прибуде велика частина з теперішнього числа 2.000 членів і щонайменше 20 українських католицьких священиків з околиці. Управа Ліґи сподівається, що З'їзд звеличають своєю участю українські католицькі епископи зі Стемфорду і Шикаґа з Митрополитом Амврозієм Сенишиним на чолі. Якщо їхня участь у 2-му Ватиканському Соборі не буде на перешкоді. Сподіваються губернатора стейту Мериленд і посадника міста Балтимору, відомого українцям Балтимору зі своєї прихильности до них конґресмена Ґармаца. Старання ведуться, щоб під час З'їзду Ліґи були вивішені українські національні прапори на ратуші міста Балтимор і на Капітолю стейту Мериленд у місті Аннаполіс. Є намічені дві виставки зразків українського народного і релігійного мистецтва і книжок, — одна в готелі Лорд Балтимор, а друга у виставовому вікні приміщення Американських Летунських Ліній при вулиці Балтимор. Є познаки, що цьогорічний З'їзд буде імпозантною подією в житті Ліґи Українців — католиків, і в житті української католицької спільноти в ЗДА.

Що таке Ліґа Українців — Католиків?

Ліґа Українців — Католиків або як до 1-го січня, 1963 року вона звалася — Ліґа Української Католицької Молоді ЗДА, — це Український Католицький Рух, що має за завдання привести у першій мірі українсько-американську католицьку молодь до тіснішого зв'язку зі своєю рідною церквою, а через неї з Богом. Цей Рух уважає себе допоміжним чинником в апостольській місії Церкви, і він діє під наглядом і з благословенням Проводу Української Католицької Церкви ЗДА. У громадах, де існують відділи Ліґи, її члени своїм життям служать приміром, як має виглядати правдиве християнське життя кожної людини і тим способом вони сповняють ролю світського апостольства при Церкві. Ціллю Ліґи Українців - Католиків, як читаємо в статуті є:

1) привести всю молодь українського походження до віри і любови Бога,

2) увести християнський дух в її життя,

3) піддержувати її льояльність до З'єдинених Держав Америки і вірність до Української Католицької Церкви,

4) скріплювати її громадську і виховну діяльність у рямках зорганізованого життя Ліґи через плекання і піддержування звичаїв, мови і культури, що її передали їй її предки українського й американського походження. Вся діяльність Ліґи Українців — католиків відбувається під кличем „Всі діла на честь і славу Бога"; „За Бога і Край". Відзнакою Ліґи є хрест на тлі сходячого сонця, з якого виходять теплі промені; у стіп і на тлі хреста є тризуб; у фронтовій частині відзнаки є представлені молода жінка і молодий мужчина, які прямують до хреста; хрест на тлі сонця символізує невгасаєму любов Христа Бога, тризуб символізує українську спадщину, а його уміщення у стіп Хреста означає вірність Христові і його Церкві і бажання, щоб всі українські брати „були одно".

Ліґу Українців - Католиків засновано вліті 1933-го року; того року відбувалася в Шикаґо Світова Виставка, в якій українська громада Америки брала активну участь. Почуття кровного й ідейного зв'язку поміж синами спільної Матері — України і стремління зберегти тут в Америці своє власне обличчя, рідну віру, мову і традиції та зорганізовано їх плекати і передавати молодим тут уже родженим поколінням, щоб не розгубилися серед чужого моря, — були тими ідейними підставами, що дали молодим американським українцям католицької віри притоку під враженням тої знаменної світової Виставки з 1933 року об'єднатися в одній зорганізованій одиниці.

19-го серпня, 1933 року відбувся в Шикаґо перший Народний Конґрес Американсько - української Католицької Молоді, на якому засновано Ліґу Української Католицької Молоді. Тому, що українська католицька церква в Америці була і є тим найбільш реальним чинником, якому українська спільнота тут у великій мірі завдячує задержання своєї релігійної і національної окремішности, то і не диво, що Ліґа від початку зв'язала свою долю тісно з долею своєї церкви. Що сьогодні велике число молоді з нашої першої еміґрації тут в Америці не лише не відпало від своєї церкви і зв'язку з народом своїх Батьків, в тому і не мала є заслуга Ліґи. Усвідомім собі положення багатьох родин з нашої першої заробіткової еміґрації, що осідали, шукаючи заробітку серед чужомовного населення великих міст, чи десь у гористих закутках теренів вугляного промислу в Західній Пенсилвенії чи деінде; скільки дітей нашого народу виховані в чужому морі, пропало, — лишили свою церкву і пішли до чужих; скільки з них сьогодні і не знають, звідки їх батьки прибули. А чи і серед нас, новоприбулих вже нема таких випадків? Це страшна дійсність. Своїй Церкві тут в Америці, відділам Ліґи Української Католицької Молоді і всім іншим ідейним українським організаціям треба завдячувати, що все таки велике число молоді з нашої першої еміґрації задержали до сьогодні свідомість приналежности до своєї української церкви і народу. Хоч нераз може багато з них вже і мови своїх батьків не уживають, але все ж таки слово „Юкрейніен" не є для них пустим, чужим звуком.

Роки після 2-ої світової війни позначилися новим зростом Ліґи Українців - Католиків; *створилися нові відділи*, оперті на реґіональному поділі, які своєю діяльністю і членством обхопили більші частини поселень наших людей в усіх східніх стейтах і стейтах терену Великих Озер. Під цю пору Ліґа Українців - Католиків нараховує 13 реґіональних відділів у З'єдинених Державах Америки.

Хоч діяльність Ліґи Українців - Католиків є у головній мірі спрямована на її допоміжну ролю світського апостольства при Українській Католицькій Церкві тут в Америці, всеж таки справи загально українського характеру не були і не є їй чужими. З нагоди 15-річної конвенції Ліґи, що відбувалася в Янґставні, Огайо, в 1953-му році, тодішній президент Ліґи, п. Гр. Кені переслав президентові Айзенговерові, секретареві Доллесові і генеральному секретареві ОН протест, в якому апелював до них доложити усіх старань, щоб СССР звільнив усіх ув'язнених українських Владик і священиків з особливим вимінениям імени Митрополита Йосифа Сліпого. В резолюціях з 1956 року Ліґа натаврувала релігійне і національне переслідування українського народу Росією. Протест Ліґи проти поневолення українського народу ще гостріше проявився на її 22-му річному З'їзді в Гейзлетоні, Па; нав'язуючи до ролі Хрущова, що її він відограв у виниценні мільйонів українців і його лютої реакції на схвалення Конґресом і Урядом ЗДА Тижня Поневолених Націй, Ліґа схвалила апель до Конґресу ЗДА. щоб той створив спеціяльний Комітет для справ Поневолених Націй, — і другий апель до Об'єднаних Націй, щоб та світова організація домагалася переведення вільних виборів ук раїнах націй, що є поневолені Москвою. В 1961 році, нав'язуючи до постанови 86-го Конґресу ЗДА дозволити побудувати пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні, Ліґа апелювала у своїх резолюціях з того року до своїх членів причинитися активно до збірки фондів на побудову пам'ятника. В резолюціях з 1962-го року, читаємо, що Ліґа закликувала своїх членів, щоб активно піддержали відзначування Тижня Поневолених Націй.

Закінчуючи цей огляд діяльности Ліґи Українців - Католиків, лишається побажати, щоб цьогорічний її З'їзд в Балтиморі увінчався повним успіхом і одержав повну піддержку української спільноти в Америці, бо він служить для скріплення і утривалення національної і релігійної свідомости.

ОГОЛОШЕННЯ

Як вже подавала наша преса — літком 1964 р. відбудеться у великому амфітеатрі Всесвітньої виставки величавий концерт української пісні, музики і танку в супроводі великої симфонічної оркестри. Імпреза відбудеться старанням УККомітету. Для цієї імпрези організується великий хор метрополітальної округи, що мав би гідно зарепрезентувати українську культуру перед багатотисячною публікою.

Просимо всіх тих співаків, що бажали б взяти участь у згаданому концерті, зголоситись на першу пробу, яка відбудеться в середу, 18-го вересня ц. р. у великій залі Українського Народного Дому в ню Йорку, о год. 8:30 вечером. Наступні проби відбуватимуться тамже кожної середи. Всі, що бажають взяти участь, повинні зголоситись найпізніше до кінця цього місяця.

Іван ЗАДОРОЖНИЙ, музичний керівник

Петро Чуйко

Виховні проблеми української еміґрації

Головні чинники, які виховують молоде покоління в національному дусі, є родина, рідна школа, церква й відповідне оточення.

Якщо з цією міркою підходити до українських дітей на еміґрації, то треба зазначити, що вони не позбавлені всіх цих компонентів. Отже, ніби ніщо не перешкоджає нам виховувати на чужині повноцінну українську людину, здібну розглядати Україну, як свою поневолену батьківщину, для визволення якої вони тут повинні жити й працювати.

До такого висновку нахиляє нас ще й те, що батьки, які недавно покинули Україну, як одну з причин, чому вони кидають свій край подавали, цілком слушно, національний гніт з боку ворога - окупанта. Але як відомо, маючи всі можливості для виховання дітей в національному дусі, все ж ми маємо дуже скромні наслідки з цієї роботи. Більш того, маємо величезні втрати в наступаючій зміні, бо поважна частина молоді неухильно прямує до асиміляції. Очевидно, при цій нагоді не можна не згадати й наших досягнень в цій важливій ділянці. Головні з них: маємо тисячі дітей охоплених українськими дитячими організаціями (Пласт, СУМ, ОДУМ та інші), які поставали на чужині, щоб зберегти й передати наші визвольно-національні традиції наступному поколінню. Це те найкраще, що ми спромоглися здобути в процесі нашої визвольної боротьби на її різних етапах за свою суверенну державу. Одначе життя показало, що самі ці організації не можуть зупинити процесу денаціоналізації, що невпинно діє на всіх нас. Крім того, наші молодечі організації завжди потребують опіки й підтримки з-боку дорослих. Без цього вони хиріють, починають занепадати й не можуть виконати своїх завдань. До цього ще треба додати з жалем, що наші молодечі організації не охоплюють всієї української молоді, більша частина її залишається поза ними і — поволі вростає в чужі середовища. Характерним показником такого стану може бути той факт, що в одному з університетів за призвіщами є чимала кількість студентів українського походження — але до українських організацій належать лише окремі особи. Решта вже втратила почуття національного обов'язку й воліє бути поза українськими організаціями. Очевидно ці студенти в майбутньому стануть добрими фахівцями в даній країні з відповідної галузі виробництва, вони збагатять цим певну націю, але для України це пропащі люди.

Не менш жахливий стан з нашим молодшим поколінням. На всіх імпрезах, на заняттях в школі українознавства й між собою ці діти розмовляють англійською мовою. Вона є для них рідною мовою, а своя другорядною, чужою, яку вони калічать неймовірно. Головною причиною такого невідрадного стану є те, що батьки цих дітей, свідомо чи несвідомо, не подбали про те, щоб їх діти ще в ранньому дитинстві навчились любити й поважати Україну, її мову, історію і культуру. Це є традиційна наша слабість, знана споконвіку. Такий сумний стан стає ще невідраднішим, коли прийняти під увагу, що серед дітей, які так хутко тікають від українства, є діти цілком свідомих батьків, які не тільки в минулому, але й тепер зараховують себе до провідних груп української еміґрації.

Пок. В. Липинський писав, що „нація з такою провідною верствою, яка має слабу інтеліґентність й до того, коли вона має слабу історичну пам'ять, не шанує діл, могил і імен предків й виявляє великий нахил до денаціоналізації та сприймання найбільш абсурдних для реальних умов існування власної нації чужонаціональні доктрини то, нація з такою провідною верствою не може мати власного державного життя. Така нація буде тільки вічно „відроджуватись", перебувати в стадії вічного політичного булькотіння і стихійного примітивізму, в стадії недорозвиненої, недержавної нації". Хай ці слова стануть пересторогою для тих українських родин, які занедбали свій найбільший національний обов'язок супроти поневоленої України — виховання власних дітей в дусі наших історичних завдань, які Провидіння поклало на нас, щоб ми допомогли воюючій Україні стати вільною, суверенною державою.

На останку треба також нагадати нашим батькам, що асиміляція української еміґрації не є в інтересах тої чи іншої демократичної держави. Сьогодні вільний світ перебудовує своє державницьке життя за національним принципом. І цього вже ніякі інші сили не змінять. Тому кожна демократична держава є зацікавлена в існуванні в ній окремих етнічних груп, які, будучи льояльними супроти неї, одночасно зберігали б культурні й етнографічні надбання того народу, з якого вони вийшли, і який вже має, або незабаром буде мати власну, незалежну державу.

До українського громадянства м. Шикаґо

В цьому році припадає 30-ліття великого голоду в Україні, штучно спричиненого комуністичною Москвою, голоду, що знищив 7 мільйонів українського населення.

Для гідного відзначення пам'яті цих жертв українці м. Шикаґо включились у загально-українську акцію проведення інформаційно-пропаґандивної роботи серед народів західнього світу, а в тім і серед американського громадянства. В тій цілі в Шикаґо під патронатом УККА, Ліґи Американців Українського Походження і Об'єднання Українсько-Американської Організації стейту Іллиной, — створенно Український Громадський Комітет для Відзначення голодової трагедії в Україні. Завдання Комітету — провести освідомно-пропаґандивну акцію в користь поневоленої України і відбути жалібну маніфестацію — поминки по трагічних жертвах голоду. Щоб здійснити цей плян, необхідні фонди. Від їх кількости залежатиме успіх цієї загально-української акції, що розпочалась ще в червні, знайшла своє віддзеркалення під час Тижня поневолених Націй в липні і буде продовжуватися у вересні. Її завершенням буде маніфестація 6-го жовтня.

Звертаємось оцим з проханням до українського громадянства м. Шикаґо зложити відповідний даток на ту шляхетну ціль на збіркові листи, які вислано всім українським організаціям м. Шикаґо.

Просимо всі організації м. Шикаґо здержатись від всяких імпрез в тому дні.

Пожертви просимо складати на банкове конто Самопомочі ч 4254 або на адресу Комітету при 843 Н. Вестерн Авеню.

Президія Комітету:
Р. Смук — голова, М. Семчишин — м. голова, Т. Шпікула — м. голова, М. Харів — фін. референт, В. Бражник — скарбник; Секретаріят: М. Шпікула, В. Ничай, М. Куропась, І. Лисенко. За Контрольну Комісію: І. Михальцевич.

ТЕМНІ ПЕРСПЕКТИВИ БРАЗИЛІЇ

(Закінчення із сторони 2-ої)

з них, для годиться, закликав негайно провести аґрарну реформу, не зважаючи на ніщо, тобто на становище парляменту.

Лише перед закінченням мітинґу прибув президент Ґулярт і виголосив промову, що тривала 45 хвилин. Гулярт нічого не говорив ні про Карльоса Лясерду, ні про „американський імперіялізм", а головне сказав, що він вірний заповітам Жетуліо Варґаса і земельну реформу проведе обов'язково, навіть поза законними рямцями. Сама промова президента була доволі стримана та зрівноважена, не зважаючи на те, що в ній цілком виразно прозвучали його розходження з парляментом. Політичні спостерігачі припускають, що, в разі остаточної незгоди президента з парляментом, справа аґрарної реформи піде на всенародне вирішення. Але це тільки припущення.

Усе в світі має свій кінець. Не може без кінця трясти Бразилію економічна та політична лихоманка. На жаль, для подолання її ще не зроблено майже нічого, а те, що робиться, тільки підсилює напругу.

Перспективи покищо дуже темні. Можна сподіватися всього. Загально вважають, що збіг подій і обставин на завершенні цього року сам собою визначить дальшу ролю Бразилії.

● **Комуністи збили знову** в Лясоі американський літак типу С-47, який віз риж і інші харчі для антикомуністичного племени Мео у віддаленій частині краю, що її комуністи відрізали від решти країни. Це вже третій американський літак, збитий ляоськими комуністами.

ЗАКЛИК УККА

На засіданні Екзекутиви Українського Конґресового Комітету Америки 6-го вересня рішено звернутися до своїх Відділів та Членських Організацій з таким закликом:

В цьому 1963-му році минає, як це вже відомо із закликів та повідомлень УККА, 30-річчя страхітливого голоду в Україні в 1933 році, голоду, спричиненого московською комуністичною диктатурою, голоду виміреного проти українського селянства, як основи українського народу.

Деякі наші Відділи вже відзначили ті сумні роковини, але далеко не всі. З уваги на те УККА закликає всі свої Відділи та Членські Організації, що ще цього не зробили, відзначити гідно ті трагічні роковини та провести їх спільними й солідарними національними зусиллями до кінця цього 1963 року.

За відповідними матеріялами треба звертатись до Канцелярії Українського Конґресового Комітету.

Екзекутива УККА

ВІСТІ З КПШ

ГОТУЙМОСЯ ДО ДЕДИКАЦІЇ ПЛОЩІ 21-го ВЕРЕСНЯ 1963 р.

Ню Йорк. На численні запити українського громадянства щодо створення Почесного Комітету, подається до відома, що такий Комітет буде оформлений на відкриття Пам'ятника Шевченкові. Його членами будуть ієрархи українських церков, репрезентанти українських організацій та громадян, що зложили на будову пам'ятника $ 1.000 та більше долярів.

Вашинґтон. Діловий Комітет Пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні відбув останньої неділі важливі наради, що почалися на самій Площі, де має відбутися дедикація та продовжувалися в готелі Мейфлавер, де відбудеться Концерт і бенкет. Наради відбувалися з участю представника Краєвого КПШ. Головував інж. В. Сімянців; були присутні члени Ділового Комітету: полк. В. Рибак, інж. Л. Джулинський, інж. В. Масевський, Б. Максимчук, П. Задорецький, Н. Ошей, В. Довгань, д-р Яр. Шавяк, Т. Царик, С. Олеен та М. Козар.

Вирішено поставити на площі три плятформи, — для духової оркестри, для хору „Кобзар" і для рецитаторів Шевченкових творів (Й. Гірняка, В. Шуста) та промовців. Плятформи будуть декоровані, а на чолі будуть американські та українські прапори. Для представників американського уряду, сенаторів, конґресменів, іноземних представників, представників українських організацій (означенням від якого стейту), представників преси та для гостей будуть розставлені на площі 800 крісел. Вулиці сполучені з площею, будуть замкнені і гості з відзнаками будуть мати доступ до площі від 1-ої год. по полудні.

Про справу з паркуванням автобусів та особових авт, з поданням назв доріг та вулиць, буде оголошення в пресі.

Уніформовані Почесні чоти СУМА і ПЛАСТУ та Українсько - Американських Ветеранів творитимуть Почесну Варту з прапорами.

Радіовисильня „Голос Америки" передаватиме на Україну всі промови та опис урочистостей.

Історичний документальний фільм Дедикації Площі в кольорах буде виконаний фільмовою групою у складі: режисера-оператора Ю. Тамарського, операторів: Я. Кулинича і Гр. Моклака, асистента В. Шостака і звукооператора В. Змія.

Питсбурґ, Па. Директор української Радіо-програми М. Комічак запросив на Дедикацію Площі стейтового сенатора Леонарда С. Стейсі, який запрошення прийняв. КПШ вважає ініціятиву дир. М. Комічака за зразкову, яку варто наслідувати українським громадянам і в других стейтах.

Вашинґтон. Концерт і Бенкет відбудуться в готелі Мейфлавер у Великій Вальовій Залі, де може уміститися понад 1,200 гостей. Бенкетова заля та всі столи будуть декоровані українськими та американськими прапорцями. Зголошення на участь у бенкеті продовжено до 17-го вересня ц. р. КПШ у Вашинґтоні потребуватиме більше десяти столів на Бенкеті.

Ню Йорк. Місцевий КПШ в балтиморі зарезервував 10 столів для учасників Бенкету. З інших місцевостей кожного дня прибуває все більше зголошень на концерт і Бенкет. Від поодиноких громадян з різних місцевостей, до 10-го ц. м-ця, поступило 140 зголошень. Пассейк, Честер, Рочестер, Філядельфія, Ню Йорк беруть масову участь у Бенкеті. Місцевий КПШ Ню Йорк Сіті розраховує на участь у Бенкеті більше як 100 осіб.

Вашинґтон. Передбачається більше 4.000 учасників дедикації Площі під Пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні. Учасники мають нагоду використати своє перебування у Вашинґтонні для ознайомлення з Білим Домом, Капітолем, пам'ятниками Вашинґтонові, Лінкольнові, Національною Ґалерією, столичними музеями й інш. Бажаючі резервувати місця в готелях, роблять це тепер безпосереднью.

Ню Йорк. Проєктується в день Дедикації Площі, в готелю Мейфлавер, виставку матеріялів про культ Шевченка та видань творів Т. Шевченка багатьма мовами світу. Д-р Олександер Соколишин та Василь Харук вже запропонували свою участь в організації виставки.

● **Турецькі власті** хотіли арештувати совєтського капітана вантажного корабля „Архангельськ", який серед густої мряки наїхав на беріг і пошкодив два доми, при чому згинули три особи. Совєтський капітан впродовж трьох днів не впускав турецьких властей на корабель і не хотів залишити його, поки з Москви не наказали йому повинуватись турецьким законам. З Істанбулу приїхав совєтський консул, який разом з капітаном пішов до прокуратора. Совєти обіцяли заплатити відшкодування.

● **У Греції** відбудуться 3 листопада парляментарні вибори. Проте опозиція загрозила бойкотом виборів, якщо заздалегідь не будуть дані ґарантії чистоти виборів.

ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ГЕТЬМАНОВІ ІВАНОВІ МАЗЕПІ НА СОЮЗІВЦІ

(Закінчення із 1-шої стор.)

Впр. о. протопресв. Л. Веселовський, о. протоієрей Б. Желехівський, о. Сергій Непрель, о. діякон М. Рибачук, з українських католицьких священиків Впр. о. Ярослав Кекіш; гол. директор канцелярії УККА ред. Василь Мудрий, гол. редактор „Народної Волі" д-р Матвій Стахів із членом редакції цього ж часопису проф. В. Верганом, д-р Семен Демидчук, наук. секретар НТШ в ЗДА д-р Василь Стецюк, мистець - скульптор Л. Молодожанин. У зв'язку із відкриттям пам'ятника гетьманові Мазепі відбулася в головному будинку Союзівки заходом ВПреосв. Архиєпископа УПЦ в ЗДА Мстислава виставка пам'яток з доби Мазепи, в тому його оригінальних універсалів, подарованої Гетьманові ікони і багатої унікальної колекції вишиваних і гафтованих стихарів з XVII і XVII віку. Управа „Союзівки" видала спеціяльний франкотип з гербом Гетьмана Мазепи для датування листів, карток й інших поштових посилок.

Українські спортовці візьмуть участь в дедикації площі під пам'ятник Шевченкові

Союз Українсько - Американських Спортових Товариств, делеґатура Української Спортової Централі Америки і Канади на Сході ЗДА, звернулася із закликом до всіх українських спортових Товариств і Клюбів, як своїх членів, із закликом взяти масову участь в дедикації площі під пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашингтоні 21 вересня ц. р. СУАСТ-Схід попросив усіх спортовців явитися на цій врочистості в спортових одностроях та, по можливості, із прапорами своїх Клюбів - Товариств. Участь спортовців в одностроях зможе багато причинитися до гідного звеличання цієї знаменної події нашого життя в ЗДА та для масового вияву пошани Тарасові Шевченкові.

Українські клюби почали футбольний сезон

„Тризуб" Філядельфія, — цьогорічний чемпіон ЗДА та першун Американської Футбольної Ліґи минулого сезону, започаткував новий сезон ліґових змагань минулої неділі, 15-го вересня у Ню Бронсвіку, Н. Дж. перемогою 5:1 над Мадярським Ф. К. „Тризуб" мав значну перевагу в цій грі з новиком А. Ф. Ліґи і вже до перерви вів 4:0. Ворота для „Тризуба" здобули: Чижович 2, Ферейра 2 і Архімко 1.

„Чорноморська Січ" із Ньюарку відбула свої перші мистецькі змагання Американської Футбольної Ліґи минулої суботи, 14-го вересня в Брукліні і закінчила їх цінною виграною 1:0 над жидівською одинадцяткою „Гакоах". Рішальні ворота стрілив Чайка в першій півгрі і „Чорноморська Січ" за вийнятком останніх десяти хвилин, коли треба було боронити вислiду, вела відкриту гру і мала перевагу та більше воротніх нагод, як жиди.

УСК Ню Йорк — зустрівся в своїй першій грі за мистецтво „Великої Десятки" Німецько - Американсько Футбольного Союзу з минулорічним першуном цієї найвищої кляси Союзу, сильною дружиною „Бляв-Вайс Ґотче". Ці минулонедільні змагання закінчилися програною УСК-у 2:3. УСК виступив до змагань у сильному складі і вів до 81-ої хвилини 2:1, маючи через довший час перевагу. Вирівняння воріт здобули німці у 81-ій хвилині, а треті ворота з карного на дві хвилині перед кінцем гри. Ворота для УСК-у стрілили: Картері та Сметгирст.

Постала нова держава Маляйзія

Куаля Люмпур. — В минулу неділю 15 вересня — за далекосхідним часом був це вже понеділок 16 вересня — відбулось в столиці Маляйської Федерації Куаля Люмпур урочисте проголошення нової держави, яка складається з названої Федерації, Сінґапуру, Північного Борнео і Сараваку. Північне Борнео, зване автохтонами Сабах, та Саравак — це були британські колонії. Після зречення з них Британія матиме у своєму посіданні ще тільки Гонґ Конґ, маленький острівець на Індійському океані і Бруней біля Північного Борнео, яке теж мало пристати до Маляйзії, але покищо стрималось. Нова держава має 10 мільйонів населення, але мілітарно дуже слаба, бо не має майже зовсім власної збройної сили. Британія зобов'язалась боронити її, а також Австралія і Нова Зеляндія обіцяли їй поміч у випадку ворожої агресії. Неприхильно ставиться до цієї нової держави Індонезія, яка заявила, що вона узалежнює визнання Маляйзії від „деяких додаткових змін", що їх проте не уточнила. Так само Філіппіни стримались ще з визнанням Маляйзії. Індонезія і Філіппіни викликали з Маляїв своїх амбасадорів на консультацію. Маляйзія не потребує окремого прийняття до Об'єднаних Націй, бо Маляйська Федерація тільки змінить свою назву, — подібно, як це було з Єгиптом, коли він перезвав себе на Об'єднану Арабську Республіку. Князь Абдул Рахман, маляйський прем'єр, що став прем'єром Маляйзії, перестеріг Індонезію проти воєнної авантури. СССР таврує Маляйзію, як „неоколоніяльний твір Британії": ворожість Совєтів зрозуміла тому, що Маляйзія має виразно характер бар'єру проти комуністичної експансії в південно - східньому азійському обширі.

Комуністичний Китай закидає Москві зламання договору приязни

Пейпінґ. — Щойно тепер комуно - китайська офіційна пресова аґенція Гшінгуа передала закордонній пресі повний текст заяви комуно-китайського уряду з 6 вересня ц.р. у відповідь на заяву ЦК компартії СССР з 14 липня ц.р. у зв'язку з „ідеологічним" спором між тими двома комуністичними країнами. Китайські комуністи закидають совєтському урядові зламання союзницького договору з 14 лютого 1950 року, який був звернений проти Японії і „її союзників" та забороняв входити в спілку з Японією чи її союзниками. Китайські комуністи вважають, що Москва, підписавши з Америкою, союзницею Японії, атомовий договір, порушили той пакт союзу і приязни, підписаний між Москвою і Пейпінґом. Далі, вони закидають Москві, що вона підтримувала „антипартійну групу" всередині китайської комуністичної партії та що старалася підпорядкувати комуністичний Китай під свій диктат. Китайські комуністи виявляють тепер також, що вони вимагали постійно, ще від 1956 року, щоб Хрущов і його кліка не скидали всієї вини за сталінський режим на мертвого Сталіна, а призналися до власних помилок, що їх робили за час сталінського режиму, в якому були активними й видатними членами. У тій комуно-китайській заяві підтримується поголоски, що їх подала була західня преса, наче б Хрущов старався в 1958 році за відсунення від влади і від впливів Мао Тсе-тунга, який завжди ставився зневажливо до нього, Хрущова, як людини без відповідного стажу і знання в міжнародному комуністичному русі, який прийшов до влади тільки завдяки коньюнктурі, власним інтригам і безоглядності у відношенні до інших заслужених старих большевиків.

● **6 фірм змагається** в будові пасажирського американського літака, який летів би зі швидкістю більшою від звука. Всі ці фірми мають предложити свої оферти Федеральній Авіяційній Аґенції до 15-го січня 1964-го року. Ці фірми — це Буїнґ із Сіятелю, Лакгід із Вирбенку та Норт Амерікен Авієйшен — всі три з Каліфорнії; Дженерал Електрік із Сінсінаті, Огайо; Преттенд Вітні з Гартфорду, Коннектикат та Куртіс-Врайт із Вуд Рідж, Н. Дж.

БОЇ З ПАРТИЗАНАМИ У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ

Не зважаючи на нез'ясовану політичну ситуацію у Південному В'єтнамі, де у влади перебуває диктаторський президент Нґо Дінг Дієм, чи радше його брат, Нґо Дінг Нгу, у краю продовжується війна проти сильної, військово зорганізованої комуністичної партизанки. Америка, яка не погоджується з політикою режиму родини Нґо, яка репресіями здавлює всяку опозицію і не переводить необхідних соціяльно - економічних реформ, далі помагає поборювати комуністичну аґресію. На світлині видно, як південно - в'єтнамські вояки вискакують з американських гелікоптерів типу „Г-21" на території, інфільтрованій партизанами. 14 таких гелікоптерів привезли військо, а дальших 11 підтримували вогнем наземні бої. У таких боях згинули вже кругло 50 американських військовиків, здебільша летунів.

Зустріч учасників Джемборі в Амстердамі, Н. Й.

По повороті з Джемборі до дому, ст. пл. Іриней Юрчук з Амстердаму, учасник укр. пл. делеґації, відбув 7 вересня у церковній залі Зустріч з українським громадянством.

Він привітав зібраних від Укр. Пл. Делеґації та в її імені подякував нашому Громадянству за моральну і матеріяльну піддержку, чим уможливили українським пластунам взяти участь у Світовому Джемборі.

Свою розповідь про Джемборі почав поясненням значення цієї довголітньої традиції міжнародньго скавтінґу та як виглядала участь українських пластунів на дотепер відбутих Джемборі, згадав про Організацію Світового Скавтінґу, яка допускає до участи в Джемборі лише державні народи та про старання екзельних скавтів, втому і Пласту, стати рівноправними членами Світового Скавтінґу, щоб мати вільний доступ туди.

Відтак розповів про підготовку нашої делеґації на XI Світове Джемборі, виїзд, побут в Греції, дії та переживання на таборі Джемборі.

Передавши цей загальний опис подорожі і побуту в таборі та участи в міжнародніх змагах, імпрезах, ватрах, нав'язування зв'язків, влаштування українського дня, виставки, роздачу інформативного матеріялу про Україну і Пласт, дрібних пам'яток з України — ст. пл. Юрчук перейшов до другої частини своїх інформацій на підставі кольорових світлин з подорожі та табору в Маратоні, що їх висвітлив на екрані.

Ці світлини та пояснення до них дали присутнім змогу побачити і уявити собі, як виглядав їх відлет до Европи, вишкіл в таборі в Німеччині, відвідини могил сл. п. Ст. Бендери і Л. Ребета, краєвиди з дороги: чудові Альпи, столиця Атени, старинні пам'ятки Греції — Акрополь, Партенон й околиця — міста: Дельфі, Корінт, Мікени і Маратон. Як виглядало Джемборі та життя і дії української групи в таборі. Глядачі бачили поворот пластунів через Рим, відвідини у Ватикані в нашого Владики Кир Івана; відтак — Париж, його вид з вежі Айфля, поклін пластунів на могилі сл. п. Симона Петлюри та відлету додому.

Розповідь ст. пл. І. Юрчука була інтересна, старанно опрацьована ,знимки були упорядковані, і присутні мали ясну картину побуту та переживань пластунів.

Присутні оплесками подякували учасникові Джемборі за його труд для Громади та виявили усім делеґатам Джемборі признання за успішне виконаня свого завдання в цьогорічному Джемборі.

Л. Л.

Посмертні згадки

СТЕПАН КОЧЕРЕПА, довголітній член й урядник Т-ва ім. Св. Коновальця, 423 Відд. УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 18. липня 1963 р. проживши 66 років. Покійний народився 18. лютого 1897 р. в с. Селиско, пов. Перемишль, Західня Україна. До Америки приїхав в квітні 1949 р. й того ж самого місяця став членом УНСоюзу. В краю — в своїм ріднім селі — занимав становище громадського урядника. В часі першої війни брав участь, як в австрійській армії, так й в обороні рідного краю, як підстаршина УГА. Своє життя посвячував для ідеї визволення України, був ревним патріотом, прикладним та трудолюбивим громадянином до останньої хвилини свого життя. Покійний залишив в краю у великому смутку дружину, 2 жонатих синів та 5 внуків. Похорон Покійного відбувся в середу, 24. липня 1963 р. при численній участі Свояків, Односельчан, Приятелів та Членів Відділу. — Вічна Йому Пам'ять!

Управа

ІГНАТІЙ БОРАКОВСЬКИЙ, довголітній член Б-ва св. Ів. Хрестителя, Відд. 256 в Рівергед, Н. Й., помер 4-го липня 1963 р. по короткій недузі. Прожив він 72 роки. Залишив в смутку дружину Теклю, дочку Стефанію, сина Стефана і 4 внуків. Похорон відбувся 8-го липня 1963 р. з Української Православної Церкви св. Марії в Істпорт, а опісля на цвинтар Мавнт Плезант, Сентер Морічес, Лонґ Айленд, Н. Й. — Вічна Йому Пам'ять!

Ольга Недошитко, секр.

АНДРІЙ МАГМЕТ, член Б-ва св. арх. Михаїла, Відд. 211 в Стоплетон, С. А., Н. Й., помер на 62-му році життя, дня 31-го липня 1963 р. Покійний походив з с. Жовчів, пов. Роґатин, Галичина. Покійний залишив дружину Катерину, сина Михайла і невістку, 4 братів і сестру. 1 брат в Арґентині а 3 брати і сестра в Україні. Похорон відбувся 2. серпня ц. р., з похоронного заведення до укр. кат. церкви, при участи Родини, Знайомих і Членів Б-ва та Відд. на St. Marys Cemetery, S. I., N. Y. — В. Й. П.

Т. Соколовський, секр.

ТАРЗАН, ч. 5106. Тарзан су мнівається...

"I AM POSITIVE THAT ALI IS INNOCENT," SAID BEN ABEN. "SIMPLY BECAUSE HE WOULD NOT DARE DEFY HIS SHEIK--"

"AFTER ALL, IT WAS POSSIBLE FOR MR. KELLY'S RIFLE TO JAM-- IT COULD HAVE BEEN AN ACCIDENT." 12-17 5106

"PERHAPS," TARZAN MURMURED QUIETLY. "AND I'LL ACCEPT THAT THEORY-- FOR NOW..."

— Я є переконаний, що Алі є невинний, — сказав Бен Абен. — Просто тому, що він не відважувався б іґнорувати свого шейха..,

— Нарешті, це можливо, що затялася була рушниця містера Келлі... Це міг бути звичайний припадок,

— Можливо, — спокійно промимрив Тарзан. — І я приймаю цю теорію... На тепер...